

2022-02-09

Till Urbergsgruppen Flivik och Gåsfjärden
attn.: Peter Norman

Yttrande över tillståndsansökan för verksamhet i Flivik stentäkt.

Företagen Nybrogrus och Scandinavian Stone driver tillsammans verksamhet i Flivik stentäkt. Företagen ansöker om förnyat och utökat tillstånd för sina respektive verksamheter.

Smålandskusten Skärgårdsförening har av representanter för Urbergsgruppen Flivik och Gåsfjärden ombetts ge synpunkter. Föreningen är naturligtvis inte en remissinstans för tillståndsansökan, men vi har gått igenom ärendet med tillhörande dokument och sammanfattar här våra synpunkter.

Föreningens grundinställning är att näringsverksamheter i skärgårdsområdet skall främjas, men samtidigt också att den unika skärgårdsmiljön ska bevaras.

Föreningen utsåg en arbetsgrupp bestående av Birgitta Källgren, Magnus Lanner och Lennart Lindén. Vi har genom arbetsgruppen tagit del av Miljökonsekvensbeskrivningar och tillhörande bullerutredning och hydrogeologiska utredning. (MKB Nybrogrus daterad 2021-02-09. MKB Scandinavian Stone daterad 2021-02-09 med inlägga daterad 2021-09-01.) Kontaktpersoner; Jonas Johansson, VD Nybrogrus och Mariette Karlsson, miljöansvarig Scandinavian Stone. Arbetsgruppen gjorde studiebesök i Flivik 2021-08-23 för möte med Jonas Johansson.

Hamnen

- Ökningen av antalet anlöp/år är stor, men ligger inom befintligt tillstånd.
- Företagen har ingen rådighet över fartygstrafiken. Upphandlingen görs normalt av kunden. Man utgår från att fartygen följer de regelverk som gäller. Gåsfjärden utgör en känslig miljö eftersom ut- och inflödena är låga. Företagen borde på något sätt förvissa sig om att gällande regler följs.
- Barlastvatten. Enligt gällande internationella bestämmelser måste fartygen ha ett barlastvattencertifikat, en barlastvattenhanteringsplan och en barlastvattendagbok. Tveksamt barlastvatten ska skiftas till havs. Företagen bör ta del av fartygens kvalitetskontroll eller utföra egen sådan.
- Fartygsgenererat avfall som sopor, svartvatten och gråvatten. Sopor tas omhand idag via uppsamlingskärl. Svart- och gråvatten endast efter föranmälan. Utgör det en risk för att orenat vatten går ut i Gåsfjärden eller i skärgårdspassagen? Punkt i kvalitetskontrollen?
- Buller från transport och lastning ligger inom vedertagna gränser för industribuller. Vid lastning under lördag/helg gäller lägre gränser och den föreslagna bullerbegränsningsåtgärden i hamnen måste genomföras. Kontrollprogram med mätpunkter måste finnas för att säkerställa att gränserna innehålls.
- Anslutning för land-el. Redan beslutad åtgärd som tyvärr inte används av tekniska skäl. Det innebär att fartygens hjälpmotorer körs för nödvändig elproduktion. Det behövs en mer aktiv insats från företagen för att få i gång detta. Jämförelse kan göras med t.ex. Södra Cell Mönsterås hamn.

Täkten

- Flivik är en väletablerad täkt med bra resursutnyttjande eftersom reststenen utnyttjas genom företagets samverkan. I tillståndsansökan utökas brytområdet med ca 25 ha, en yta som idag är huvudsakligen skog och till en mindre del åkermark. Även äldre reststensupplag kommer att tas om hand.
- Området är av SGU beslutat som riksintresse för mineral. I översiktsplanen för naturresurser förordas utvidgning av befintliga täkter framför nyetablering, likaså att utnyttja befintliga bergmassor/reststen framför krossning i nya täkter.
- Täktbotten ligger idag på -18 m och kommer fortsatt vara på samma nivå, men i tillståndsansökan nu över hela brytområdet. En hydrogeologisk utredning ingår i miljökonsekvensbeskrivningarna.
- I tillståndsansökan från Nybrogrus ingår även införsel och vidareförädling av entreprenadberg och schaktmassor liksom ballastprodukter. Det bör klargöras att detta inte innebär några miljörisker.
- Buller från borring, sprängning, skutknack, krossning och interna transporter ligger enligt utförda mätningar inom vedertagna gränser för industribuller (Naturvårdsverket april 2015). Det skall finnas ett kontrollprogram med mätpunkter som följer upp att den använda bulleravskärmningen är tillräcklig. Den tillkommande produktionen av kant- och gatsten bör bara få startas med förbehållet att bullergränserna utreds under en fastlagd provotid.
- Buller från vägtransporter bedöms enligt bullerutredningen vara inom naturvårdsverkets riktvärden. Kontrollprogram tas fram för de tre fastigheter som bedömdes vara nära maxvärdena.
- Linsågning är ett positivt alternativ till borring/sprängning ur flera avseenden. Lägre bullernivåer, mindre damning och mindre miljöpåverkan jämfört med sprängning. Andelen linsågning ökar.
- Sprängningens miljöpåverkan beror på att sprängmedelsrester ger upphov till kväveföroreningar, se nedan.
- Markvibrationer och luftstöt är liksom buller mätbara storheter och kan finnas med i ett kontrollprogram.

Grundvatten och ytvattenavledning

- Det finns en spridd oro bland de närboende att bortledningen av ytvatten och inträngande grundvatten från täkten ska skada tillgången på dricksvatten/grundvatten i omgivningen. Den hydrogeologiska utredningen visar att vid fullt utbruten täkt är påverkansområdet 1000 meter från täktens mittpunkt. I utkanten av påverkansområdet finns ett 20-tal brunnar. Risken för skada i dricksvattenförsörjningen bedöms som låg.
- Den hydrogeologiska utredningen förordar en aktiv uppföljning av grundvattnet genom ett kontrollprogram och att grundvattennivån och kvaliteten kontrolleras i speciellt utsatta grundvattenrör.

- Verksamheten bedöms inte ha påverkan på våtmarken Vimsjön och Mörkgölen eftersom läckaget till täkten är betydligt mindre än tillflödet till våtmarken.
- Sprängningen ger miljöpåverkan genom att sprängmedelsrester ger förhöjda kvävehalter i det avledda vattnet. Vattenflöde och kvävehalt följs och redovisas. Beräknad kväveutsläpp till recipienten är strax under 300 kg N-tot per år motsvarande ungefär samma kväveläckage som motsvarande yta åkermark har.
- I tillståndsansökan föreslås att sedimentationsdammarna utformas för att ge optimal kvävereduktion, 50%. Detta bör finnas med som framtida förbättring och följas upp med provtagning.
- Framtida projekt; utnyttja överskottsvattnet / infiltrera tillbaka till naturen.

Sammanfattningsvis bedömer vi att respektive verksamheter utifrån redovisat underlag med förutsättningar och begränsningsvillkor som föreslås gälla och med ovanstående förtydliganden/kompletteringar, bör vara tillåtliga enligt gällande miljölagstiftning. Detta förutsatt att respektive bolags åtaganden med kompletteringar enligt ovan kan innehållas.

Smålandskustens Skärgårdsförening

Birgitta Källgren
ordförande

Lennart Lindén
sekreterare

*Sänds till Urbergsggruppen för delgivning samt för kännedom till:
Företagen Nybrogrus och Scandinavian Stone
Landsbygdsutvecklarna i Oskarshamns och Västerviks kommuner.*